

JEDNA PRAVEDNA ZAKONSKA OSNOVA U ENGLESKOJ.

Engleski ministar prosvjete Fisher izjavio je u parlamentu, da je vlada naumila popraviti školsko zakonodavstvo u prilog katolicima. Dosad, reče ministar, zakon je nanosio katolicima tešku nepravdu. Oni moraju plaćati prinose za javnu višu nastavu, a ne primaju nikakve potpore, kao što je dobivaju škole protestantske. Sadašnja se praksa mora promijeniti i više škole katoličke treba da od države dobiju istu pomoć, koju država daje protestantskim školama. Osim toga katoličke škole moraju da budu sasvim slobodne, proste od svakog ograničenja ili kontroliranja državnoga (Les Nouvelles religieuses 1919., br. 17.).

Tako nastoji eto jedna visoko prosvijećena država da bude pravedna prema svojim državljanima, pa i onima, koji su tek malena manjina. Zna Engleska dobro, od kolikog je zamašaja po državu, da su joj građani zadovoljni. Nego ovom je nastojanju glavno vrelo **poštivanje građana i njihove slobode**, čine se najviše razlikuje kulturna država od nekulturne.

M. V.

DOPISI.

Beč, u siječnju 1920.

U akademičkim krugovima je studij fundamentalnih istina aktuelan. Glad i studen mori intelektualce. Njihovo trpljenje nije prestalo. Lišeni najvažnijih životnih potreština razmišljaju. Temeljna životna pitanja, što su ih okupila u šančevima, još i sada potresaju njihovim dušama. Oni se organizuju u klubove

i tu raspravljaju o vječnim istinama. Upravo je dirljivo zalaziti u klub Kristokrata, gdje akademičari raznih narodnosti, te Židovi, kvekeri i protestanti, tolstojevci i bezvjeri, nazarenci i drugi čitaju Novi Zavjet, jer su uvjereni, da je Hristova osoba jedini vođa, koji je kadar da zgaženo čovječanstvo pridigne. Svaki bi ateista protrnuo gledajući, kako ti ljudi upravo divskom energijom traže Istinu, kako ih neka nutarnja sila tjera, da traže put; osjetio bi jamačno svatko, da mora eksistirati neka silna energija, koja uzrokuje taj nemir u njihovim dušama, koja upravo poput kakove sisaljke k sebi vuče ljudske duše.

Takovo je raspoloženje u akademskoj inteligenciji izvan univerzalne Crkve. Među samim katolicima nastala je tendencija radikalizma. Uvidjeli su naime, da i na njima leži silna krivnja radi krvoprolića,*) radi zadnjih katastrofa čovječanstva, ta kadšto su i reprezentirajući slojevi kršćanstva bili prvaci nacionalnog šovinizma. Katolici uviđaju, da nijesu slijedili Kristovu nauku. Nastala je zato reakcija, ponovno se proučava kršćanstvo i neizmjereno duhovno blago, što ga je kroz stoljeća u sebi nagomilala Crkva. — Po cijeloj Njemačkoj niču u zadnje vrijeme organizacije, kojima je cilj, da se proučava kršćanski svjetovni nazor. (Zur Vertiefung der christlichen Weltanschauung). — Uvdje se je u Beču također nedavno osnovalo društvo „Logos“ (I., Predigergasse 13.), koje je započelo intenzivno raditi. Najveću važnost polažu na subjektivni odnošaj pojedinaca k vječnim problemima. Razni članovi iznašaju svoje poteškoće, analiziraju se djela raznih filozofa, umjetnika, socijologa i nastoji se primijeniti kršćanski svjetovni nazor u prosuđivanju svih kulturnih pojava. Nekršćanstvo se ne odbija prezirnom gestom, kao što se to na žalost često čini, već se nastoji proniknuti u besmrtnu dušu

*) Vidi „Stimmen der Zeit“: br. 50/2 1919. Strana 121., 12. red.

auktora i izlučiti iz nje one elemente, koji su produkt „duše po naravi svojoj kršćanske: animae naturaliter christianae“. Na taj način su n. pr. obradili Nietzsche-ovog Zarathustru, pokazali su njegovu genijalnu sposobnost opažanja, izlučili ispod ruševina njegove filozofije realni nagon, koji je u svakome čovjeku da postane nešto više od čovjeka — da postane, kako Nietzsche kaže, nadčovjek, dok kršćanstvo od njega stvara nešto još više: dijete Božje, i t. d. Raspravljalo se o Isusovim čudesima, o čudesima iza Isusa (n. pr. Čudo sv. Januarija u Napulju), i o stanovištu, koje zauzimalje katolička Crkva u tim pitanjima.

Na bazi fundamentalnih istina i dubokog religioznog života grade veliki narodi svoju kulturu. A mi? Zamislimo se!

I. Merz, phil.

KNJIGE I ČASOPISI.

Savremena pitanja. — Sv. 3—4. Princip entropije i opstanak Božji. Napisao o. Bernardo Brixy, Franjevac. Mostar 1919. Cijena 6 K.

Sv. 5. Pravi pojam Svetoga-Pisma. Napisao o. Petar Vlašić, Franjevac, Mostar 1919. str. 72. Cijena K 4.—

Dvije izvrsne knjižice, onake, iz kojih čitalac može s malo truda veoma mnogo da nauči. Uzmi, čitaj!

Ženska Misao. List za prosvjetu, socijalni rad i organizaciju. God. 1. br. 2. — Donosi uz aktualne članke (Naši vidici, Žensko pitanje) te zanimivu crticu „U društvu“ obilje vijesti o katoličkom ženskom organizatorskom radu diljem Jugoslavije. Kako je zadaća Ženske Misli vrlo važna, dužnost nam je svima da ju što više širimo i pomažemo.